

Symposium Integrale Kwaliteit Openbare Ruimte in de Amsterdamse Binnenstad

Donderdag 3 november 1994 van 08.45 tot 17.30 uur
Grand Hotel Krasnapolsky, Dam 9 te Amsterdam

programma en toelichting
discussiepaper

Symposium

Integrale kwaliteit openbare ruimte
in de Amsterdamse binnenstad

Datum en tijd

donderdag 3 november 1994
08.45 - 17.30 uur

Plaats

Grand Hotel Krasnapolsky
Dam 9
Amsterdam

Organisatie

Dienst Stedelijk Beheer Amsterdam
in samenwerking met
Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV

Nadere informatie

Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV
Marjan Vos, telefoon 020 - 625 75 37

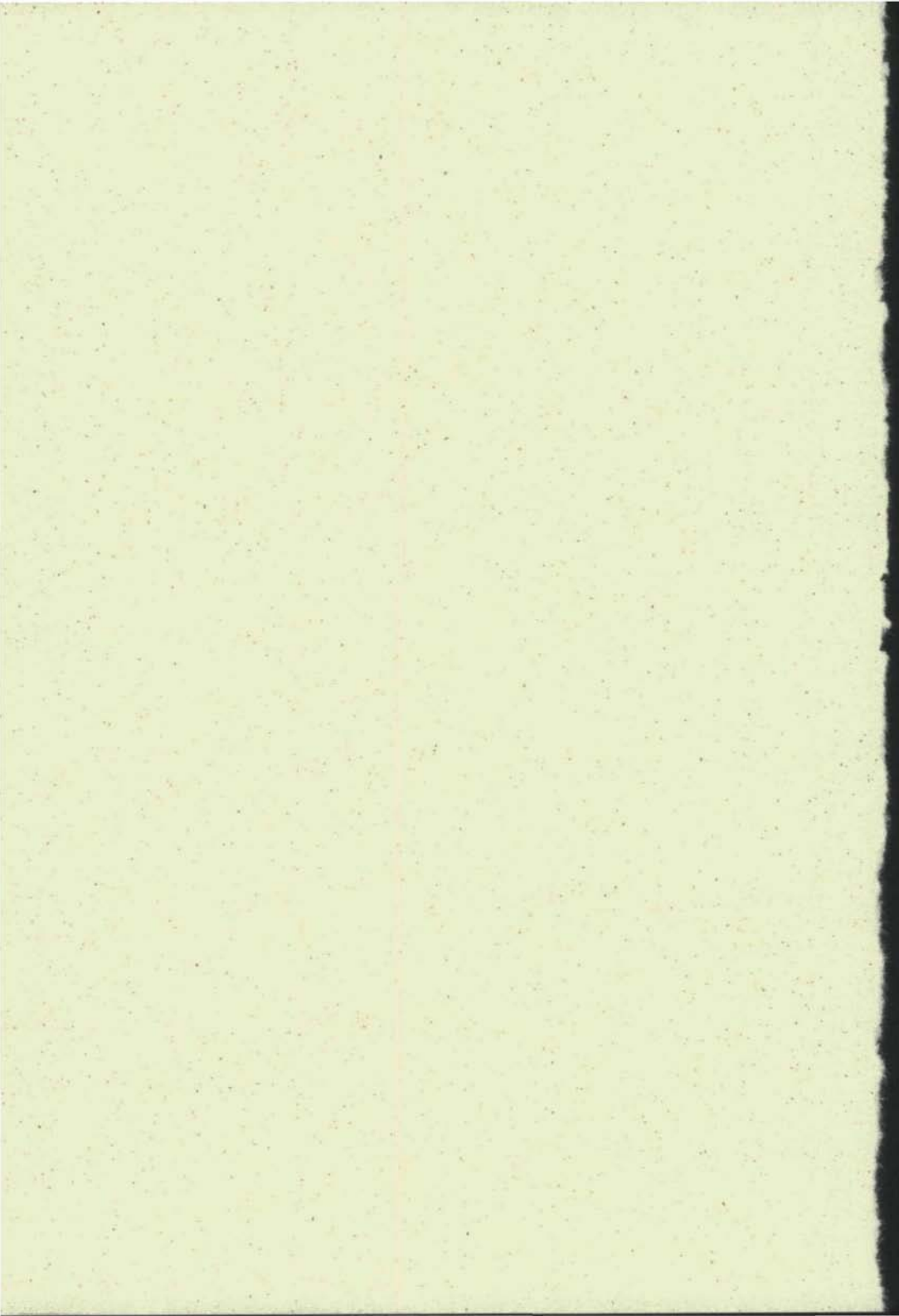
AMSTERDAM, WAT
BEN JE
MOOI

HOU
t
ZO

piet tolaar

Programma

- 08.45 - 09.15 Ontvangst met koffie
- 09.20 - 09.30 Opening door de heer J.W. Denijs,
directeur Stedelijk Beheer Amsterdam
- 09.30 - 10.00 Inleiding door de heer A. Hosper,
supervisor De Kern Gezond, Den Haag
- 10.00 - 10.30 Inleiding door mevrouw J. Meijer,
projectleider Openbare Ruimte Binnenstad,
Groningen
- 10.30 - 10.50 Koffiepauze
- 10.55 - 11.25 Inleiding door mevrouw G. ter Horst,
wethouder Beheer Openbare Ruimte,
Amsterdam
- 11.30 - 13.00 Rondwandelingen door de binnenstad
- 13.00 - 14.00 Discussie tijdens de lunch in de Wintertuin
- 14.10 - 14.40 Toelichting bij fototentoonstelling
- 14.45 - 16.45 Politiek debat en zaaldiscussie
- 16.45 - 17.30 Informele afsluiting met drankje
- Dagvoorzitter: de heer Th. van Gogh

Toelichting op het programma

Ontvangst

U kunt zich tussen 8.45 uur en 9.15 uur aanmelden bij de symposiumbalie in de ontvangstruimte. Bij de hoofdingang van Grand Hotel Krasnapolsky, Dam 9 te Amsterdam vindt u een verwijzingsbord naar deze ontvangstruimte.

Inleidingen

Na de opening door *de heer Denijs*, verzorgen *de heer Hosper* en *mevrouw Meijer* een inleiding over de aanpak van de openbare ruimte in de binnenstad van achtereenvolgens Den Haag en Groningen. Na deze bijdragen geeft *wethouder Ter Horst* een voorzet voor de discussie over integrale kwaliteit van de openbare ruimte in de Amsterdamse binnenstad.

Rondwandelingen

Onder begeleiding van de rayonmanagers van Stedelijk Beheer/ Binnenstad maken de deelnemers aan het symposium een rondwandeling door de binnenstad. Vooraf zijn verschillende routes uitgezet, die in groepen van circa 20 personen gewandeld worden. De kleurcode op de naambadge, die u bij aanmelding ontvangt, geeft aan in welke groep u bent ingedeeld. Aangezien bij de samenstelling van de groepen zoveel mogelijk diversiteit van deelnemers is nagestreefd, verzoeken wij u vriendelijk om u bij de juiste groep aan te sluiten. Verderop treft u een lijst met prikkelpunten voor de rondwandelingen aan.

Discussie tijdens de lunch

Na terugkeer in Krasnapolsky wordt de lunch gebruikt in de sfeervolle Wintertuin van het hotel. Het is de bedoeling dat tijdens de lunch met dezelfde mensen als waarmee is rondgewandeld wordt nagepraat over de opgedane ervaringen en vooruitgebleekt wordt op de zaaldiscussie gedurende het middagprogramma.

Fototentoonstelling

In de afgelopen weken zijn enkele gemeenteraadsleden en vertegenwoordigers van de Vereniging Amsterdam City en het Wijkcentrum d'Oude Stadt met een fotograaf op pad geweest in de Amsterdamse binnenstad. De opdracht aan hen was om in beeld te brengen wat zij als het grootste probleem van de openbare ruimte beschouwen en wat zij een goed voorbeeld van integrale aanpak van de openbare ruimte vinden. Het resultaat in de vorm van een fototentoonstelling kunt u bezichtigen in de symposiumzaal. Voorafgaande aan het politiek debat geven *mevrouw G. Eichholtz* (Vereniging Amsterdam City) en *mevrouw H. Ruimschotel* (Wijkcentrum d'Oude Stadt) een korte reactie aan de hand van hun foto's.

Politiek debat en zaaldiscussie

Onder leiding van de dagvoorzitter *de heer Th. van Gogh* vindt het politieke debat plaats over 'Integrale kwaliteit openbare ruimte in de Amsterdamse binnenstad'. In het discussiepaper zijn enkele stellingen opgenomen, die hierbij aan de orde komen. In de loop van het politieke debat worden ook de mensen in de zaal uitgenodigd om aan de discussie deel te nemen. Deelnemers aan het politieke debat zijn: *mevrouw G. ter Horst* (wethouder, PvdA), *de heer E.G. Bouma* (raadslid, VVD), *de heer B.J.A. Oranje* (raadslid, D66), *mevrouw G.A. Princen* (raadslid, GroenLinks) en *de heer F.L.M. Spit* (raadslid, CDA).

Informele afsluiting met drankje

Het is de bedoeling dat er tijdens dit symposium veel gediscussieerd wordt. Toch willen we u ook aan het slot van de dag nog gelegenheid geven om informeel op het symposium terug te blikken en van gedachten te wisselen met collega's die u niet dagelijks treft. Wellicht vormt dit zelfs een opstap voor de komende periode om de vele woorden van deze dag om te zetten in concrete daden.

Prikkelpunten voor de rondwandeling

Investeringsniveau

- Correspondeert het bestedingsniveau met de inrichting van de plek; met andere woorden behoort de kwaliteit van de ingerichte openbare ruimte bij die plek (het juiste geld op de juiste plaats) en draagt het bij aan de specifieke uitstraling van die plek?
- Is het beheer zichtbaar afgestemd op het investeringsniveau? Is het afleesbaar dat bij een duurder inrichting meer geld voor beheer gereserveerd is?
- Hoe lijkt de betrokkenheid van de ondernemers bij de openbare ruimte? Is er een duidelijke spin-off waarneembaar? (Het is bekend dat er vaak een omzetverhoging plaatsvindt wanneer de openbare ruimte aangepakt wordt. Niet zelden reageren ondernemers daarop met een opknapbeurt van hun pand of het vervuilen van potdichte rolluiken door meer transparante).

Afstemming beheer en inrichting

- Wat is op deze wandeling de grootst denkbare ergernis die u tegen bent gekomen en waarom? Héeft dat te maken met achterstallig beheer, irritatie door verkeerssituaties, de kwaliteit van de uitvoering in relatie tot beheer of besteding van gelden op de verkeerde plek?
- En omdat alle rondwandelingen over het Rokin/Damrak komen, de vraag of het beheer en de inrichting hier voldoende op elkaar afgestemd zijn. Hoe is het beheer van de rode loper in de afgelopen periode ervaren?

Plaats voor voetganger/fietser

- Laten de verschillende typen openbare ruimte (plein, voetgangersgebied, rijweg) zich als zodanig 'lezen' of dient de openbare ruimte door functionele scheidingen opgedeeld te worden? Wordt dit als ernstig beschouwd of is een fysieke opdeling in verschillende gebruikersgebieden juist noodzaak? (Denk aan de dubbele holle band op sommige grachten, die een gescheiden

fietspad beogen).

- Amsterdam is een echte fietsstad. Hoe kijkt u aan tegen de fietsers in de openbare ruimte? Is de voetganger/fietser de sluitpost als het gaat om aandacht bij inrichting en beheer? Is de auto(mobilist) nog maatgevend?
- Probeert u zich in de situatie van een (visueel of lichamelijk) gehandicapte in te leven. Wordt er bij herinrichting rekening mee gehouden en hoe ziet dat er dan uit? Staan deze ingrepen de 'integrale' kwaliteit in de weg?

Gedragshandhaving/-beïnvloeding

- Hoe wordt volgens u omgegaan met de geschreven en ongeschreven regels voor een veilig en fatsoenlijk gebruik van de openbare ruimte? Moeten er strengere regels komen of ligt het probleem juist bij een gebrek aan handhaving en sanctie?
- In hoeverre kan een ontwerper of beheerder invloed uitoefenen op gedrag? Kloppen de maatregelen om overlast of misbruik tegen te gaan of is het middel erger dan de kwaal?

Vernieuwing

- Is het op de rondwandeling hier en daar al zichtbaar dat er gewerkt wordt met een integrale aanpak om de gewenste kwaliteit te bereiken?
- Hoe ervaart u op uw rondwandeling eigen initiatief van bewoners of winkeliers in de openbare ruimte? Is het erg wanneer een straat bijvoorbeeld spontaan met plantenbakken opgefleurd wordt? Wat is nog acceptabel aan spontane uitingsvormen en wat niet meer?
- Hoe wordt kunst in de openbare ruimte ervaren: een bijdrage aan de belevingswaarde of hinderlijk en vreselijk te onderhouden? Zijn er goede voorbeelden op de route van een integrale opname van kunst in de openbare ruimte (de openbare ruimte als 'gesammtkunst')?

Discussiepaper

Inleiding

"De aanpak van de woon- en leefomgeving vraagt een gezamenlijke inspanning van bewoners, bedrijven en het bestuur". Deze opdracht is afkomstig uit het program-akkoord van het huidige College van B&W. Het zet de toon voor een strategie gericht op verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte in de binnenstad. Het denken, praten, organiseren en in de praktijk nastreven van een hogere kwaliteit in de openbare ruimte is bepaald niet nieuw. In 1990 werd door het Genootschap Amstelodamum een congres gewijd aan het thema Openbare Ruimte. Tijdens dit congres werd het begrip openbare ruimte vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines belicht.

Het symposium, waarvoor dit paper ter voorbereiding is geschreven, heeft een geheel andere invalshoek. De doelstelling is omschreven als: "het kweken van draagvlak bij politici, ambtenaren, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven voor een gezamenlijke strategie ter verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte, alsmede voor de randvoorwaarden waaraan de integrale buurtkwaliteitsplannen openbare ruimte uit het Verkeers- en Inrichtingsplan (VP) moeten voldoen". Het doel is, met andere woorden, om in open gedachtenwisseling te komen tot een nadere bepaling van wat kwaliteit van de openbare ruimte eigenlijk is, hoe die georganiseerd moet worden en hoe deze kwaliteit bewaakt kan worden.

Nadenken over hoe het verder moet met de openbare ruimte is noodzakelijk, omdat de druk op de schaarse openbare ruimte in de binnenstad steeds groter wordt. Het sterkst blijkt dit bij nieuw ingerichte straten zoals het Damrak en het Rokin: ondanks alle positieve invloed aangewend om de gerealiseerde kwaliteit te behouden wordt in korte tijd het beeld verstoord door allerlei

ingrepen van particulieren maar ook van gemeentelijke diensten en bedrijven. De jungle keert ook daar weer terug. De beleidsdoelstellingen die van alle kanten worden gelanceerd hebben eveneens invloed op het karakter van de openbare ruimte. Integrale afwegingen vinden lang niet altijd plaats, waardoor op straat de verkoking van gerealiseerde deelbelangen tot een chaos leidt.

De openbare ruimte van de binnenstad staat sterk in de belangstelling. In het Beleidsplan Binnenstad wordt gesteld dat zorgvuldige inrichting en adequaat beheer van de openbare ruimte van strategische betekenis zijn voor het functioneren van de binnenstad. De onlangs vastgestelde Visie op de herinrichting van de openbare ruimte kan worden gezien als 'een gereedschap' waarmee de komende jaren voorstellen tot kwalitatieve verbeteringen kunnen worden ontwikkeld. Het VIP is ook een kapstok waaraan door zorgvuldige operationalisering kwaliteit kan worden toegevoegd. De 'i' (van de inrichting) heeft nog nadere uitwerking aan de hand van integrale buurtkwaliteitsplannen openbare ruimte, waartoe de Raad expliciet heeft besloten.

Kijkend buiten Amsterdam, kan worden vastgesteld dat alle (grote) steden nadrukkelijk bezig zijn met het ontwikkelen van een visie op, of het in praktijk brengen van voorstellen tot verbeteringen in de openbare ruimte. Overal is het besef doorgedrongen dat investeren in de openbare ruimte vele positieve effecten heeft.

De leefbaarheid en veiligheid is er mee gediend. Het (toeristisch) produkt Amsterdam is erbij gebaat. Investeren in de openbare ruimte leidt tot investeren in de gebouwde omgeving en dit leidt weer tot meer werk.

Met de vastgestelde beleidsprodukten (het Beleidsplan Binnenstad, de Visie op de herinrichting en het VIP) en met de opstelling van het huidige College lijkt er een duidelijk politiek commitment te zijn voor kwaliteitsverbeteringen in de openbare ruimte. Het is aan ons om dit de komende jaren om te zetten in tastbare resultaten. Het symposium moet hieraan een nieuwe impuls geven.

Integrale kwaliteit als doel

Bij kwaliteit van de openbare ruimte gaan wij uit van drie functies die deze kwaliteit bepalen: *de verkeersfunctie, de verblijfsfunctie en de kijkfunctie.*

Bij de *verkeersfunctie* gaat het om de verdeling van ruimte voor alle verkeersdeelnemers en hun te onderscheiden belangen. Het gaat om veilig verplaatsen, maar ook om de ruimte nodig voor (fiets)parkeren, openbaar vervoer etc. De *verblijfsfunctie* wordt bepaald door vele factoren, zoals verlichting, aankleding met meubilair, het zorgvuldig afwegen van de wijze waarop particulieren gebruik maken van de openbare ruimte (zoals terrassen en uitstallingen), onderhoud en reiniging etc. Ook de vele evenementen en manifestaties, de markten en haringstalletjes dragen bij aan levendigheid, kenmerkend voor de binnenstad. In die binnenstad is vooral ook de laatste functie van belang, de *kijkfunctie*. Bij deze belevingswaarde komt met name de inrichting en de aansluiting van de openbare ruimte bij de gebouwde omgeving aan de orde. In de binnenstad is deze beleving van het cultureel erfgoed bij uitstek bepalend voor de kwaliteit. Maar ook de onderhoudstoestand, het geschikt maken van de openbare ruimte voor het beleven van de kwaliteit. Door ruimte te creëren en vrij te houden, zichtlijnen weer te ontsluiten maar ook door voorzieningen zoals bankjes te plaatsen en goed te onderhouden wordt bijgedragen aan deze belangrijke functie van de openbare ruimte.

De openbare ruimte is een geheel van weg en water, waarbij het water een belangrijke rol vervult in de drie functies: verkeer, verblijven en kijken. Een integrale aanpak van de openbare ruimte vereist één visie op water en wal als samenhangend geheel.

Bij het integraal beheren van de openbare ruimte gaat het er steeds weer om evenwichten te vinden tussen de drie verschillende functies. Bij het zoeken naar de optimale situatie zijn

keuzen tussen de verschillende aanspraken van belanghebbers onvermijdelijk. Deze keuzes hebben al snel een belangrijke politieke lading (zie bijvoorbeeld het VIP). De gemeente is primair verantwoordelijk voor het integraal beheer en dient er voor te zorgen dat al de verschillende conflicterende belangen niet ontaarden in een 'urban jungle'.

Verantwoorde keuzes kunnen alleen worden gemaakt door per deelgebied streefbeelden te ontwikkelen. Centraal moet staan het Integraal Buurtkwaliteitsplan voor de Openbare Ruimte. Uitgangspunt hierbij is de gebiedsindeling uit het Verkeers- en Inrichtingsplan, waarbij 23 deelgebieden worden onderscheiden. In de kwaliteitsplannen moet per functie aangegeven worden welke doelen/streefbeelden er zijn en hoe deze bereikt dienen te worden. Dat betekent dat er naast verkeersmaatregelen aandacht moet zijn voor inrichtingsaspecten, onderhoudsaspecten, verblijfswaarde en belevingswaarde van het betreffende gebied. Daarbij dient ook gekeken te worden naar de aansluiting van de openbare ruimte bij de gebouwde omgeving. De na te streven kwaliteit veronderstelt deze integrale benadering. Het integraal buurtkwaliteitsplan heeft dus delen in zich van wat wel een beeldkwaliteitsplan wordt genoemd maar is beduidend breder.

De organisatie van integrale kwaliteit

Er zijn vele betrokkenen bij de openbare ruimte. Niet alleen zijn er diverse ambtelijke diensten die een bepaalde (deel)verantwoordelijkheid dragen, ook zijn er diverse maatschappelijke groeperingen met deelbelangen. Voor het bereiken van integrale kwaliteit is de beslissing van het College van B&W tot het aanwijzen van één centrale verantwoordelijke voor het integraal beheer van groot belang geweest. Rayonmanagement Openbare Ruimte van Stedelijk Beheer/Binnenstad heeft de trekkersrol gekregen die noodzakelijk is om de verkokerde aanpak van de openbare ruimte te doorbreken.

Met het aanwijzen van Rayonmanagement als primair verantwoordelijke zijn we er echter niet. Er zijn talrijke voorbeelden van situaties en structurele problemen die het integrale beheer bemoeilijken zo niet onmogelijk maken. Het GEB-huisje op de verkeerde plaats, het te grote terras, de PTT die de straat openbreekt die net opgeleverd is. Het is voor het welslagen van de strategische missie, verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte, noodzakelijk dat er nieuwe structuren worden gevonden waarbinnen collectief, zonder dat deel- of dienstbelangen de overhand krijgen, aan de integrale kwaliteit gewerkt kan worden. Hierbij dient Amsterdam nadrukkelijk te kijken naar de ervaringen die andere steden op dit gebied hebben opgedaan.

Elke discipline heeft zijn eigen taak en verantwoordelijkheid in het beheer. Hierop dienen zij aanspreekbaar te zijn. Hierbij is het vooral van belang dat bij de uitvoering van taken, of het nou het reinigen van straten of het herstellen van het wegdek betreft, veel meer oog voor het detail en voor de snelle afhandeling ontstaat.

Van groot belang is de verdere toenadering die er plaats moet vinden tussen de ontwerper en de (integraal) beheerder van de openbare ruimte in de binnenstad. De opdrachtgever/opdrachtnemer-relatie die er is ontstaan, heeft de verhoudingen verhelderd. Deze verzakelijking mag er echter niet toe leiden dat beheerder en ontwerper zich niet gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor het produkt op straat, een openbare ruimte van hoge kwaliteit. Verdere 'ontschotting' is ook hier op zijn plaats: de beheerder moet meer oog krijgen voor de ontwerp kant van de openbare ruimte, en de ontwerper moet meer met de ogen van de beheerder kijken. Het werken in teams waar niet alleen deze twee aspecten, maar bijvoorbeeld ook zaken als verlichting, veiligheid etc. worden ingebracht is hiervoor een middel.

De ambtelijke organisatie Binnenstad biedt wellicht het perspectief om beheerder en ontwerper dichter bij elkaar te brengen.

De nieuwe organisatiestructuur mag in ieder geval het proces dat gaande is niet frustreren door nieuwe of andere ongewenste scheidslijnen aan te brengen.

In een vroeg stadium dienen vertegenwoordigers van het maatschappelijk veld, burgers en bedrijven mee te denken over gewenste inrichting en beheer. De overheid arbitreert tussen alle mogelijke opties en belangen en formuleert (binnen het integraal buurtkwaliteitsplan) uiteindelijk de opdracht aan de ontwerper, die hieraan uitvoering geeft. Deze heldere organisatie voorkomt dat het praten van iedereen met iedereen over alles ontardt in een overloze kakofonie van wensen, waar nooit meer iets uit kan komen, laat staan iets van kwaliteit. Inspraak moet meer worden dan alleen beoordelen of de gepresenteerde plannen er mee door kunnen. Betrokkenen moeten vooraf actief geraadpleegd worden. Het draagvlak en de kwaliteit van het te leveren produkt is hiermee gediend.

De eerste slag moet worden gemaakt in het ambtelijk en politiek 'ontschotten' met als doel om gericht integrale kwaliteit na te streven. Hoewel er groei in de goede richting is, dient hiervoor nog een groot aantal zaken geregeld te worden. Voorop staat dat er bestuurlijke eensgezindheid bestaat over de te volgen koers en de wil om deze ook daadwerkelijk met elkaar te gaan varen. Het maakt dan niet uit of er meerdere bestuurders betrokken zijn bij de openbare ruimte, zolang deze eensgezindheid maar het proces blijft kenmerken.

De interne en externe organisatie dient verder op deze nieuwe werksituatie te worden toegesneden. De ontschotting moet er toe leiden dat ontwerpers en beheerders, als eerste praktische stap, gezamenlijk gaan werken aan integrale buurtkwaliteitsplannen. In deze plannen dienen immers de doelen te worden genoemd en geconcretiseerd.

De handhaving van integrale kwaliteit

Voor het bewaken van kwaliteit zijn nog niet veel instrumenten voorhanden. Stedelijk Beheer bouwt aan een betrouwbaar monitorsysteem van schoonheidsgraden en onderhoudsnormen voor wegen, groen en waterbouwtechnische werken. Ook wordt jaarlijks een enquête gehouden onder bewoners en bedrijven van de binnenstad. Hierin worden meningen over diverse onderwerpen gevraagd. Zodoende ontstaat een beeld van wat men vindt van de openbare ruimte.

De bestaande instrumenten zijn nog onvoldoende ontwikkeld. Hierin dient in ieder geval verbetering te worden aangebracht. Ook is de optelsom van de gegevens onvoldoende om te kunnen spreken van een complete set gegevens waaruit kan worden afgeleid hoe het staat met de kwaliteit van de openbare ruimte. Het beeld van de technische kwaliteit moet genuanceerd worden met het maatschappelijk oordeel om tot een integrale visie op kwaliteit te komen.

Het is gewenst om voor bepaalde ingrepen in de openbare ruimte, de introductie van nieuwe vormen van straatmeubilair en voor de toetsing van het uiterlijk van door particulieren op straat gezette objecten een 'welstandtoets' mogelijk te maken. De bijzondere karakteristiek van de binnenstad vereist de mogelijkheid van een onafhankelijk advies over ingrepen die bepalend zijn voor de openbare ruimte.

Het middel van de enquête kwaliteit openbare ruimte, zoals die door Stedelijk Beheer jaarlijks wordt gehouden, moet aan belang gaan winnen. Het is niet alleen van belang wat ambtenaren vinden van de kwaliteit. Het is met name ook van belang om de invloed van de gebruikers, de bewoners en bedrijven, hierbij te betrekken. Natuurlijk is hier een grote rol weggelegd voor de beheergroepen. Gedacht kan ook worden aan 'kwaliteitspanels' die kunnen worden ingesteld om bepaalde aspecten van het

beheer te beoordelen. De enquête moet op verschillende manieren gekoppeld worden aan andere meetinstrumenten. Jaarlijks moet op die manier rayonsgewijs een meting worden verricht waar technische met maatschappelijke oordelen worden verbonden om zodoende tot een integraal kwaliteitsoordeel te komen.

Het nastreven en behouden van kwaliteit vereist een hoge mate van deskundigheid van de functionarissen die een spilfunctie vervullen, zoals de rayonmanagers openbare ruimte. Zij dienen een overzicht te ontwikkelen van de belangen die er spelen met loepzuivere antennes voor maatschappelijke ontwikkelingen en vertalingen daarvan in het ambtelijke en bestuurlijke circuit.

De integrale opdracht die is gegeven aan de rayonmanagers moet zodanig worden uitgebouwd dat zij de totale regie over de uitvoering van werken in de openbare ruimte hebben. Diensten die opereren in de openbare ruimte moeten collegiaal onder deze regie functioneren om het realiseren en het handhaven van kwaliteit mogelijk te maken. Dit vereist natuurlijk van deze managers een adequaat inzicht in de behoeften van deze collega-diensten maar ook voldoende overzicht om regie mogelijk te maken. Coördinatie is hier geen loos begrip maar een dwingende noodzaak.

De afgelopen jaren is veel gedaan aan het handhaven van regels die betrekking hebben op het gebruik van de openbare ruimte. De Reinigingspolitie heeft zich ontwikkeld tot een breed inzetbare organisatie. Het ontstaan van Stadswacht en het effectieve handhavingsbeleid van Parkeerbeheer heeft geleid tot beter en gewenst gebruik van de openbare ruimte. Met het ontstaan van de dienst Stadstoezicht gaat de handhaving van regels in de openbare ruimte een andere fase in. De kennis en ervaring mag echter niet verloren gaan. De nieuwe dienst moet juist het ingezette proces verder oppakken en versterkt doorzetten. Een goede handhaving is onontbeerlijk voor het bewaken van kwaliteit en kan ook nieuwe mogelijkheden bieden. Het effectief handhaven

door Parkeerbeheer heeft laten zien dat fysieke ingrepen in de openbare ruimte om het fout parkeren tegen te gaan niet noodzakelijk zijn. Een voorbeeld hiervan zijn de afspraken over bruggen in de binnenstad. In plaats van dure fysieke aanpassingen met nadelige gevolgen voor de kwaliteit, wordt de handhaving specifiek gericht op foutgeparkeerde auto's op bruggen.

Van groot belang in de handhaving van integrale kwaliteit is het opstellen van duidelijke en maatschappelijk aanvaardbare gedragsregels. Aan regels die niet toepasbaar zijn of om redenen van capaciteit niet gehandhaafd kunnen worden hebben we niets. Het verzorgen van doeltreffende voorlichting en passende sancties dragen belangrijk bij aan het voorkomen van ongewenst gedrag.

Discussiestellingen

- 1 Het is een exclusieve taak van de overheid zorg te dragen voor de openbare ruimte. De openbare ruimte is bij uitstek en per definitie publiek domein. Binnen deze randvoorwaarde moeten particulieren, bewoners en bedrijven nadrukkelijk worden aangesproken om een substantiële bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de openbare ruimte.
- 2 Integrale kwaliteit is een subjectief begrip; bij het vaststellen van wat kwaliteit van de openbare ruimte is, is het oordeel van bewoners en belanghebbenden maatgevend en niet het oordeel van professionele beheerders en ontwerpers.
- 3 Inspraak moet niet alleen beperkt blijven tot evaluatie van uitgewerkte plannen. Het in een vroeg stadium inventariseren van wensen en eisen ten aanzien van functies leidt niet alleen tot verhoging van het draagvlak maar ook tot een hogere kwaliteit van de openbare ruimte.

4 De openbare ruimte vormt een neutraal decor voor het bonte leven van de stad en niet andersom.

5 Het proberen alle deelbelangen in de openbare ruimte in evenwicht te brengen leidt niet tot kwaliteit maar op zijn hoogst tot middelmatige projecten. Voor kwaliteit zijn keuzes, gedurfde keuzes noodzakelijk. Ook het opdelen van de openbare ruimte in plekken voor bepaald gebruik leidt niet tot de gewenste kwaliteit. Een grote openbare ruimte waarin niets gedetermineerd is, is de meest bruikbare ruimte.

6 Het probleem van de verloedering van de openbare ruimte in de Amsterdamse binnenstad komt voort uit versnippering van verantwoordelijkheden en deelbelangen; de regie voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte moet bij één partij liggen, die daarvoor ook de instrumenten en de middelen ter beschikking krijgt.

7 Kwaliteit van de openbare ruimte kan als streefbeeld tastbaar worden gemaakt door het opstellen van een Integraal Buurtkwaliteitsplan.

8 De kwaliteit van de gebouwde omgeving wordt bewaakt door de Welstandscommissie; het wordt hoog tijd om in de Amsterdamse binnenstad ook een Welstandscommissie voor de openbare ruimte in te stellen.

Colofon

© Dienst Stedelijke Beheer Amsterdam, oktober 1994

Tekst

Ton Mascini (Dienst Stedelijk Beheer)

Martin van der Gugten (Van Dijk, Van Soomeren en Partners)

Foto's

Dienst Ruimtelijke Ordening Amsterdam

Vormgeving

Roel Heerema bNO (Van Dijk, Van Soomeren en Partners)

Druk en afwerking

De Appelbloesem Pers, Amsterdam

Dit programmaboekje is gedrukt op 'Algenpapier' (50% zeealgen, 50% cellulose). Jaarlijks wordt in 'De Bocht van Venetië' zo'n 40.000 ton overlast bezorgende algen opgebaggerd en gedumpt. De algen zijn geschikt voor papierproductie. Door ze hiervoor te gebruiken wordt de druk op de productiebossen verminderd. Algenpapier is zuurvrij en dus lang houdbaar.

0 METER

P →
CENTRUM

BETAALD PARKEREN

P

maandag t/m zaterdag

09.00-18.00h

↓ ↘

De Persgroep

JOHNNY BREAD

0